

We dachten aan elkaar en vergaten onszelf

Zelf was ze er op tijd bij, maar haar moeder overleed in 2015 aan de gevolgen van borstkanker. Vanwege de oorlog in Syrië vluchtte Lana (40) een jaar geleden. In een propvolle rubberboot bereikte ze de Griekse kust. 'Ik heb de dood meerdere keren in de ogen gekeken. Maar hoe groter mijn problemen, hoe sterker mijn geloof in Allah.' Een half jaar geleden kwam Lana in Nederland aan, totaal ontredderd.

Tekst: Esther Smid ~ Foto's: Suzanne Blanchard

'De arts hier in Nederland vertelt op een heldere manier de waarheid, dat vind ik prettig'

'In onze cultuur kun je niet zeggen dat er geen hoop meer is'

In Syrië bestaat geen bevolkingsonderzoek voor borstkanker. Je gaat pas naar de dokter wanneer je problemen hebt. Voor Lana's moeder was het toen al te laat. Lana herinnert het zich nog goed: 'Toen mijn moeder in 2015 de diagnose kreeg, was ik in shock. Mijn moeder was mijn leven, zij was mijn beste vriendin. Ik was zo verdrietig. Kanker kwam niet voor in onze familie, ik kende het alleen van televisie en film.'

Samen aan de chemo

Lana ging met haar moeder mee toen die na de borstampu-
tatie haar hechtingen liet verwijderen. 'Omdat mijn rechters-
tepel een rare kleur had, liet ik de chirurg er voor de zekerheid even naar
kijken' vertelt Lana. 'Hij zei dat ik zo snel mogelijk een mammo-
grafie moest laten maken.' Lana bleek een agressieve vorm van
borstkanker te hebben. Ook zij onderging in 2015 een borstampu-
tatie en uiteindelijk zaten moeder en dochter tegelijkertijd aan de
chemotherapie. 'We waren erg bezorgd om elkaar, waren allebei
verschrikkelijk ziek en verloren samen onze haren. In de woonka-
mer van mijn ouders stonden onze twee bedden naast elkaar. Mijn
moeder zei dat we zulke goede vriendinnen waren dat we nu zelfs
de kanker samen deelden. Onze band werd nog sterker. We dachten
tijdens de behandelingen vooral aan elkaar en vergaten onszelf.'

Dankbaar

Lana heeft twee oudere broers. De jongste van hen, die al jaren in
het buitenland woont en werkt, betaalde alle behandelingen voor
Lana en haar moeder. 'We gingen allebei naar een privékliniek. In
een gewoon ziekenhuis in Syrië is de zorg niet zo best. Er zijn lan-
ge wachttijden en het is er niet hygiënisch. Ik ben mijn broer heel
dankbaar.'

Hoewel Lana's toenmalige echtgenoot uit een rijke familie komt,
betaalde haar man niet mee aan haar behandelingen. Lana's
schoonfamilie was inmiddels vanwege de oorlog naar Libanon ge-
vlucht. Haar man ook. 'Mijn ex heeft me in twee jaar huwelijk nooit
gesteund. Hij schreeuwde altijd naar mij omdat hij de man was.
Ik heb nooit echt van hem gehouden, maar trouwde om van mijn
strengere vader weg te komen.'

Zo is het genoeg

Tijdens de chemotherapie zaten Lana en haar moeder naast elkaar
op de chemokamer. Naast elke chemo-stoel stond een stoel voor
een familielid. 'Naast mijn moeder zat mijn schoonzus, maar naast
mij was de stoel altijd leeg... Op een dag sprak ik mijn ex-man via
Skype. Hij schreeuwde zoals gebruikelijk dat ik geen goede vrouw
was en hem niet gelukkig maakte. Ik was ziek van de chemo en huil-

*‘Alles liet ik
achter in Syrië. Ik
had alleen mijn
paspoort, telefoon en
tamoxifen’*

de. Mijn moeder was op dat moment aan het bidden. Ze onderbrak haar gebed en verbrak de Skype-verbinding op mijn telefoon. “Zo is het genoeg”, zei ze. De volgende dag heb ik een advocaat genomen en binnen twee weken ben ik gescheiden. Ik kon er niet langer meer tegen. Mijn vader stond niet achter mijn beslissing, maar ik had mijn vrijheid terug.’

Geen hoop meer

Het moeilijkste moment voor Lana was toen de dokter haar vertelde dat haar moeder uitbehandeld was. ‘We hebben dit nooit tegen mijn moeder gezegd, dat was te moeilijk voor haar. In onze cultuur kun je niet zeggen dat er geen hoop meer is. Veel Arabische mensen vinden het moeilijk om hun emoties te uiten. We praten ook niet over kanker, maar over “die ziekte”. Ik heb nooit met mijn moeder gepraat over het naderende einde of over mijn eigen angsten. Op het eind was mijn moeder te ziek om te praten. Ze was al begonnen aan haar reis naar een andere wereld. Ik vroeg Allah om haar uit haar lijden te verlossen. Toen mijn moeder stierf, duwde mijn familie mij de kamer uit. Wanneer er iemand in de kamer is die te veel van de stervende persoon houdt, kan de ziel niet vertrekken. Ik ging toch terug de kamer in want ik wilde tot het einde bij mijn moeder zijn.’

Wanneer iemand overlijdt in Syrië, laat de familie kleine posters met een rouwadvertentie in de buurt ophangen, en bij de moskee. Het is niet gebruikelijk dat op die poster de namen van vrouwen worden vermeld. ‘Mijn oudste broer besloot toch mijn naam erop te zetten’, vertelt Lana. ‘Ik voelde me trots en vereerd.’

Lanas raad

Zoek troost in het geloof.

Lanas motto

Let it go! Uit de film “Frozen” die ik bijna elke dag kijk.

Lanas ritueel

Ik praat heel veel met Allah.

Vluchten

Door de oorlog werd Lana’s huis ingenomen. ‘Ik besloot om naar Europa te vluchten. Ik nam afscheid van mijn vader, die inmiddels de ziekte van Alzheimer had. Ik moest huilen want ik wist dat ik hem nooit meer terug zou zien. Bijna veertig jaar lang was ik een “indoor meisje” geweest, onder het gezag van vader, broer of echtgenoot. Nu ging ik voor het eerst alleen op weg. Ik verkocht mijn gouden ring, ketting en armband voor 1500 dollar. Alles liet ik achter. Ik had alleen mijn paspoort, telefoon en tamoxifen. Mijn vader stierf gedurende de vijf maanden dat ik in Griekenland zat.’

Nederland

‘Ik heb veel meegemaakt en ben nu in een land dat ik helemaal niet ken. Soms voelt het alsof ik een kind ben dat zichzelf nog moet vinden. Voor het eerst in mijn leven heb ik een sleutel van een eigen huis, waar ik veilig ben en waar niemand tegen me schreeuwt wat ik moet doen. Ik ben bang voor de enorme vrijheid die ik nu heb. Ik weet niet hoe ik hier moet leven.

Sinds een paar weken heb ik een jong poesje, Beauty. Het is fijn om met een levend wezen samen te zijn, ik voel me minder alleen. Beauty zal mijn hart nooit breken.

Nederlanders zijn aardig en eerlijk. Ik heb veel lieve vrienden die me helpen, zij zijn een geschenk van Allah. Ik ben sinds kort in het ziekenhuis in Amersfoort onder controle. De arts vertelt op een heldere manier de waarheid, dat vind ik prettig.

Het is niet eenvoudig om borstkanker te verwerken. Ik kom ook nu pas toe aan het rouwen om mijn ouders. Het is heel veel allemaal. Allah geeft de grootste strijd aan de sterkste mensen.’ ●

